

Sygn. akt V CO 123/19

POSTANOWIENIE

Dnia 7 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa I. O.
przeciwko R. O.
o rozwód,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 7 czerwca 2019 r.,
wniosku Sądu Okręgowego we W. o oznaczenie sądu właściwego
do rozpoznania sprawy o sygn. akt XIII RC [...],

**odmawia oznaczenia sądu właściwego do rozpoznania
sprawy.**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12 kwietnia 2019 r. I.O. wystąpiła o rozwiązanie małżeństwa zawartego w dniu 13 września 2014 r. z pozwanym R.O. bez orzekania o winie.

W dniu 18 kwietnia 2019 r. Sąd Okręgowy we W. wezwał strony do wskazania ostatniego miejsca ich wspólnego zamieszkania oraz podania aktualnego miejsca faktycznego zamieszkania przez powódkę i pozwanego.

W odpowiedzi na wezwanie, pismem z dnia 26 kwietnia 2019 r., powódka wskazała, że ostatni wspólny adres zamieszkania małżonków to: [...], [...], I. Suffolk, United Kingdom (Wielka Brytania). W piśmie podano również „aktualne fizyczne miejsce zamieszkania” odpowiednio dla powódki to: [...], [...], Essex, United Kingdom, zaś dla pozwanego: [...], [...], I., Suffolk, United Kingdom.

Zarządzeniem z dnia 13 maja 2019 r. wydanym w Sądzie Okręgowym we W., powołując się na art. 45 k.p.c., przedstawiono Sądowi Najwyższemu akta sprawy z powództwa I.O. przeciwko R.O. o rozwód wraz z wnioskiem o oznaczenie sądu właściwego do rozpoznania wniesionego powództwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 45 k.p.c., Sąd Najwyższy oznacza sąd, przed który należy wytoczyć powództwo, jeżeli w myśl przepisów kodeksu postępowania cywilnego nie można na podstawie okoliczności sprawy ustalić właściwości miejscowej.

Sąd Okręgowy, przekazując akta sprawy z powództwa I.O. przeciwko R.O. o rozwód celem oznaczenia przez Sąd Najwyższy sądu właściwego do rozpoznania powództwa, nie zawarł żadnego uzasadnienia w oparciu, o które możliwe byłoby wywiedzenie okoliczności faktycznych, które przy zastosowaniu art. 41 k.p.c. pozwoliły ocenić, że ustalenie właściwości miejscowej sądu nie jest w sprawie możliwe. W orzecnictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że brak przedstawienia przez sąd okoliczności przemawiających, w jego ocenie, za podjęciem przez Sąd Najwyższy aktywności w postaci wyznaczenia sądu właściwego do rozpoznania sprawy uzasadnia oddalenie wniosku opartego na podstawie art. 45 k.p.c. (por. postanowienie z dnia 29 sierpnia 2016 r., III CO 47/16, nie publ.). Nie jest bowiem rolą Sądu Najwyższego podejmowanie się w oparciu o akta sprawy próby odtworzenia motywów przyjmowanych przez Sąd Okręgowy jako uzasadnienie

decyzji o wystąpieniu na podstawie art. 45 k.p.c. z wnioskiem o oznaczenie sądu właściwego. Należy przy tym dostrzec, że w pozwie wskazano miejsca zamieszkania obu stron postępowania znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej. W związku z tym rolą Sądu Okręgowego powinno być podjęcie stosownych czynności procesowych związanych z określeniem relacji między wskazanymi w pozwie miejscami zamieszkania stron, a wymienionymi w piśmie z dnia 26 kwietnia 2019 r. adresami, które określone zostały przez powódkę jako „aktualne fizyczne miejsce zamieszkania”. Z artykułu 41 k.p.c. wynika bowiem, że powództwo ze stosunku małżeństwa wytacza się wyłącznie przed sądem, w którego okręgu małżonkowie mieli ostatnie wspólne miejsce zamieszkania, jeżeli choć jedno z nich w tym okręgu ma jeszcze miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu. Przy czym z braku takiej podstawy wyłącznie właściwy jest sąd zamieszkania strony pozwanej, a jeżeli i takiej podstawy nie ma – sąd miejsca zamieszkania powoda. W konsekwencji dopiero w razie stwierdzenia, że żadna ze stron nie przebywa z zamiarem stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 25 k.c.) lub poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej ma miejsce zwykłego pobytu uzasadnione będzie oznaczenie przez Sąd Najwyższy, w trybie określonym przez art. 45 k.p.c., sądu właściwego do rozpoznania powództwa.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.